

Utbildningsdepartementet

Vår referens/dnr:

54/2018

103 33 Stockholm

Er referens/dnr:

U2018/01274/UH

2018-05-09

Remissvar

Promemorian Kompletterande utbildning för personer med avslutad utländsk utbildning

Svenskt Näringsliv har beretts möjlighet att svara på remissen av Utbildningsdepartementets promemoria Kompletterande utbildning för personer med avslutad utländsk utbildning (U2018/01274/UH).

Förslagen i promemorian

Genom kompletterande utbildning kan personer med avslutad utländsk utbildning ges möjlighet att komplettera sina kunskaper där det behövs för inträde på den svenska arbetsmarknaden. Syftet är att studenterna ska kunna komplettera den utbildning de har och avsikten är därmed inte att de ska läsa in ytterligare en hel högskoleutbildning i Sverige.

De viktigaste förändringar som föreslås i promemorian är att den kompletterande utbildningen ska få omfatta *ytterligare 30 högskolepoäng i svenska eller engelska*, utöver de 120 högskolepoäng som den redan nu får omfatta, om studenten behöver det för att kunna tillgodogöra sig utbildningen och att den utländska utbildningen inte ska behöva ha förberett för det specifika yrket utan att det ska vara tillräckligt att utbildningen *är relevant för yrket*.

Svenskt Näringslivs ställningstagande

Svenskt Näringsliv tillstyrker förslagen i promemorian. Emellertid krävs andra och fler åtgärder för att underlätta inträde på den svenska arbetsmarknaden.

Det är bra att de kompletterande utbildningarna finns, men frågan är om ytterligare och utvidgade satsningar på dem är det mest effektiva. Ledtiderna för flyktingar att etablera sig på den svenska arbetsmarknaden är mycket långa. Det är inte ovanligt att det tar fem år från folkbokföring till etablering för en flykting med eftergymnasial utbildning. Det leder till att kompetens inte tillgängliggörs på arbetsmarknaden och att svenska företag därmed går miste om den. Det drabbar även den enskilde, vars humankapital urholkas och etablering försvåras genom frånvaron från arbetsmarknaden.

En utvärdering från 2016 som Universitetskanslersämbetet gjort av de kompletterande utbildningarna visar att de som läst dem får arbete, men att det tar lång tid. Ett år efter avslutad utbildning har bara i genomsnitt 66 procent etablerat sig. Tre år efter avslutad utbildning är 79 procent etablerade. Uppföljningen saknar dock statistik över hur genomströmningen på utbildningarna sett ut varför man inte kan säga hur många som slutfört sin utbildning. Skulle man inkludera de som hoppat av utbildningen skulle resultaten sannolikt vara sämre.

I rapporten Utbildningsfällan gjorde Svenskt Näringsliv en kartläggning av hur etableringsprocessen för invandrade akademiker ser ut och framförallt då utbildningssystemets del i den processen. Resultatet visade på stora svagheter i hela kedjan. Alltför många människor tvingas tillbringa längre tid i utbildning än nödvändigt på grund av dålig vägledning, arbetsförmedlares oförmåga att matcha invandrade akademiker mot arbetstillfällen samt allvarliga brister när det gäller att validera och tillgodoräkna utländsk utbildning.

Förslag på ytterligare åtgärder

Svenskt Näringsliv anser att utöver förslagen i promemorian behövs ytterligare åtgärder för att underlätta och tidigarelägga inträde på svensk arbetsmarknad, till exempel följande:

- Underlätta för arbetsgivare att hjälpa fler in på arbetsmarknaden tidigare genom till exempel provtjänstgöring som är ett annat sätt att nå legitimation.
- Tillåt fler privata aktörer i vägledningen. Arbetsförmedlingens kunskap om arbetsmarknaden och förmåga att klara sitt matchningsuppdrag är otillräcklig.
- Vidare finns det behov av ett samlat bemötande, en så kallad "One-stop-shop" för de som kommer till Sverige. Tiden det tar för att slussas mellan olika myndigheter kan ibland vara lång, utan att det ger det stöd och den vägledning som krävs för att komma vidare i processen.

FÖRENINGEN SVENSKT NÄRINGS LIV

Fredrik Sand
Högskolepolitisk expert